

Dosarul nr. 2ra-965/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. R. Pulbere)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Danilov, A. Pahopol, O. Cojocaru)

ÎNCHEIERE

05 august 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Străisteanu Gheorghe împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și a fost menținută hotărârea din 02 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La data de 28 august 2019, Străisteanu Gheorghe a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la 22 septembrie 2017 a înregistrat la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani cererea de chemare în judecată împotriva Anastasiei Petco și Anastasiei Andoni cu privire la repararea prejudiciului material și moral. La 16 martie 2018, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, judecător Olga Ionașcu a pronunțat dispozitivul hotărârii nr. 2-2459/17, prin care acțiunea a fost admisă parțial.

A susținut că la 16 martie 2018, a declarat apel împotriva hotărârii din 16 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

A indicat că la 08 mai 2019, peste 1 an și 2 luni de la data pronunțării dispozitivului, hotărârea motivată a fost publicată pe pagina web a instanței judecătorești.

Reclamantul consideră că a fost încălcat grav termenul rezonabil de judecare a

cauzei civile nr. 2-2459/17, prin încălcarea termenului de 30 de zile prevăzut de art. 236 din Codul de procedură civilă pentru întocmirea integrală a hotărârii judecătorești și expedierea dosarului în instanța de apel, un termen de decădere care are putere juridică imperativă.

A menționat că prin încălcarea obligațiilor prevăzute de lege de către instanța de judecată, ignorarea intenționată a legislației în vigoare și a termenului rezonabil la examinarea cauzei, i-a fost cauzat prejudiciu moral, pe care îl estimează în sumă de 3500 de lei, manifestat prin sentimente de frustrare, anxietate, stres, neliniște cauzată de incertitudinea creată de angajații Judecătoriei Chișinău.

Străisteanu Gheorghe a solicitat constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral în sumă de 3500 de lei.

Prin hotărârea din 02 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea depusă de către Străisteanu Gheorghe și a fost constatăată încălcarea dreptului reclamantului Străisteanu Gheorghe la examinare în termen rezonabil a cauzei civile nr. 12-2-64392-22092017, cu încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Străisteanu Gheorghe a sumei de 500 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 31 decembrie 2019, Ministerul Justiției al RM a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 02 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral ca neîntemeiată.

Prin decizia din 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al RM și a fost menținută hotărârea din 02 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că la 16 martie 2018 a fost pronunțat dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Străisteanu Gheorghe împotriva Anastasiei Petco și Anastasiei Andoni cu privire la repararea prejudiciului material și moral, acțiunea fiind admisă parțial, cu încasarea din contul părâtelor în beneficiul reclamantului câte 1000 de lei fiecare cu titlu de prejudiciu moral și câte 100 de lei cu titlu de taxă de stat. La aceeași dată, Străisteanu Gheorghe a depus cerere de apel împotriva hotărârii menționate, iar hotărârea motivată a fost întocmită la data de 08 mai 2019 și recepționată de către ultimul la 15 mai 2019.

Instanța de apel reținut că la momentul pretinderii încălcării dreptului la examinarea într-un termen rezonabil a cauzei civile, dosarul se afla la Curtea de Apel pentru examinarea apelului depus.

Curtea de Apel a conchis că prima instanță, constatând încălcarea dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei civile, în mod justificat a făcut trimitere la acțiunile instanței care au determinat această încălcare exprimată prin întocmirea hotărârii integrale în termen de aproximativ 1 an și 2 luni de la data depunerii cererii de apel, termen care nu se încadrează în careva limite rezonabile.

În acest context, instanța de apel nu a reținut afirmațiile Ministerului Justiției al RM potrivit precum că durata întocmirii hotărârii integrale a fost determinată de volumul mare de lucru ce îi revine judecătorului, deoarece tot instanței îi revine și rolul de a-și organiza activitatea în așa mod încât să nu fie adusă atingere drepturilor părților. Mai mult ca atât, orice întârziere urmează a fi justificată, iar la caz, nu au fost aduse probe care ar dovedi că durata excesivă de redactare a hotărârii judecătorești ar fi fost determinată de anumite circumstanțe.

De asemenea, instanța de apel nu a reținut nici argumentul apelantului precum că Străisteanu Gheorghe nu a manifestat interes față de examinarea cauzei, iar drept consecință repararea prejudiciului moral este nejustificată, întrucât, durata examinării cauzei nu a fost determinată de comportamentul ultimului, cauza examinându-se în 4 ședințe, dintre care doar una a fost amânată la cererea acestuia. Atât timp cât cauza nu presupune un grad sporit de complexitate, comportamentul părților nu a generat amânări în timp, doar însăși redactarea hotărârii integrale a durat mai mult decât examinarea cauzei, circumstanță care impune constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil, fiind evident comportamentul autorităților, care a contribuit esențial la durata de examinare a cauzei și a adus atingere rezonabilității acesteia.

Totodată, Curtea de Apel Chișinău a considerat ca fiind justă concluzia primei instanțe și în partea reparării prejudiciului moral, în situația când miza pentru intimat era una evidentă, obținerea unei hotărâri judecătorești și beneficierea de drepturile oferite prin această hotărâre.

La data de 13 mai 2020 Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 10 martie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 02 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie respinsă integral sau, în cazul în care instanța de recurs va constata încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei, să fie modificate decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, prin respingerea pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral.

În motivarea recursului, Ministerul Justiției al RM a reiterat motivele expuse în referință și cererea de apel, a invocat că instanțele judecătorești au aplicat eronat normele de drept material și au apreciat arbitrar probele din dosar.

A precizat că examinarea cauzei în termen rezonabil este doar una din componentele dreptului la un proces echitabil și prin urmare, nu poate prevala asupra acestuia din urmă. Potrivit jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, încălcarea termenului legal la examinarea cauzei nu tot timpul duce și la încălcarea termenului rezonabil.

Consideră că intimatul în mod direct a aprobat și acceptat tacit toate acțiunile întreprinse de către instanța de judecată, nedepunând nicio cerere de accelerare a procedurii de examinare a cauzei, ca ulterior, să înainteze cu rea-credință prezenta acțiune conform Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la

executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, urmărind doar un interes pecuniar.

A menționat că instanțele de judecată nu trebuie să-și formeze o idee preconcepută potrivit căreia acțiunile înaintate, prin care se pretinde încălcarea termenului rezonabil prin prisma Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 implică în mod obligatoriu și admiterea acțiunii, fie chiar și parțial. Or, pe această categorie de acțiuni, este necesară elucidarea tuturor circumstanțelor cauzei, constatarea dacă există cu adevărat o încălcare a prevederilor legale și stabilirea prin probe dacă a existat în mod veridic un prejudiciu.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 10 martie 2020.

Potrivit scrisorii de însoțire nr. 3562, decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa Ministerului Justiției al RM la data de 26 martie 2020 (f.d. 126), lipsind date cu privire la recepționarea acesteia.

Totodată, se reține că potrivit pct. 1 din Anexa la Dispoziția nr. 1 din 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, pe durata stării de urgență termenele de prescripție și termenele de decădere de orice fel nu încep să curgă, iar, dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituite potrivit Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17 martie 2020 (17 martie - 15 mai 2020).

Astfel, recursul, declarat la data de 13 mai 2020, este în termen.

La 01 iunie 2020, copia recursului declarat de Ministerul Justiției al RM a fost expediată în adresa intimatului Străisteanu Gheorghe, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 140-141).

Intimatul nu și-a valorificat dreptul respectiv și nu a depus referință.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției al RM nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul depus de Ministerul Justiției al RM asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Nicolae Craiu

Mariana Pitic